

รายงานส่วนบุคคล

หลักสูตร นักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๑๗

เรื่อง การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมเขตบางพลัด

โดย

นางสาวชลิศา เนตรประไพ เลขที่ ๔๖

ตำแหน่ง นักพัฒนาสังคมชำนาญการ

ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตบางพลัด

การนำเสนอรายงานส่วนบุคคล

นางสาวชลิศา เนตรประไพ เลขที่ ๔๖

ตำแหน่ง นักพัฒนาสังคมชำนาญการ ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตบางพลัด

เรื่อง การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมเขตบางพลัด

วิสัยทัศน์องค์กร/หน่วยงาน เมืองน่าอยู่ แหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมกรุงธนบุรี

เป้าประสงค์การพัฒนาขององค์กร/หน่วยงาน

ส่งเสริมการฟื้นฟูอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม โบราณสถานของเขตบางพลัด เพื่อเป็นเขตแห่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

วิสัยทัศน์ที่จะนำเสนอ

เป็นเขตที่มีความสามารถในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมได้อย่างครบวงจร โดยมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

เขตบางพลัดเป็นเขตหนึ่งของฝั่งธนบุรี ซึ่งมีการสืบทอดศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ยาวนาน ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา จะเห็นได้จากเขตบางพลัดมีวัดต่างๆ ที่สร้างขึ้นตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาถึงต้นรัตนโกสินทร์เป็นจำนวนมาก ในอดีตมีสภาพพื้นที่เป็นสวนผลไม้ แต่ปัจจุบันมีสภาพเป็นเมืองที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น แต่ยังคงมีศิลปวัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ และสถานที่สำคัญที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ เช่น

๑. พระพุทธแชกคำ วัดคฤหบดี ซึ่งเป็นพระพุทธรูปที่สร้างขึ้นในสมัยเชียงแสน ศิลปะแบบเชียงแสน สิ่งสาม หล่อด้วยทองนพคุณ เป็นพระพุทธรูปที่มีอิทธิพลศักดิ์สิทธิ์คู่กับพระแก้วมรกต อัญเชิญมาจากเวียงจันทน์เมื่อประมาณ พ.ศ.๒๓๖๙

๒. พระอุโบสถวัดกนิษฐาราม ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่สมัยกรุงศรีอยุธยา ได้รับการสถาปนาขึ้นใหม่โดยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าหญิงประไพวดี กรมหลวงเทพยวดี ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช มีการวางผังพระอุโบสถที่สวยงามและภาพจิตรกรรมฝาผนังที่สวยงามเป็นรูปเครื่องบูชาแบบจีน

๓. บ้านราชการุณย์ อาคารขนาดใหญ่ริมน้ำเจ้าพระยา สถาปัตยกรรมแบบโคโลเนียล สร้างสมัยรัชกาลที่ ๕ ด้านหน้าอาคารมีบันไดหินอ่อนขึ้นลงทั้งปีกซ้ายขวา เป็นบ้านเดิมของขุนนางไทยเชื้อสายจีนอำมาตย์เอก พระยาชลภูมิพานิช

๔. มัสยิดบางอ้อ มัสยิดเก่าแก่ที่มีอายุร่วม ๑๐๐ ปี อาคารมัสยิดมีรูปแบบสถาปัตยกรรมที่งดงามแบบฝรั่งเศส และมีเรือนไม้ฉลุสถาปัตยกรรมแบบขนมปังขิงอยู่ข้างมัสยิด ซึ่งกรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนแล้ว

๕. ย่านบางยี่ขัน ได้แก่ บริเวณตั้งแต่สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้าถึงสะพานกรุงธน มีสถานที่สำคัญมากมาย เช่น วัดเจ้าลาวหรือเจ้าอนุวงศ์ที่เหลือเพียงกำแพง, ชุมชนบ้านปูน มีศาลาโรงธรรมที่มีสภาพดีและใช้เป็นสถานที่ทำบุญของผู้คนในชุมชนทุกวันพระจนถึงปัจจุบัน ซึ่งนับเป็นแห่งเดียวของกรุงเทพมหานคร และย่านบางยี่ขันยังเป็นอดีตสถานที่ตั้งของโรงงานสุราบางยี่ขัน ซึ่งก่อตั้งมาตั้งแต่ครั้งต้นกรุงรัตนโกสินทร์ รวมถึงสะพานพระราม ๘ ที่นับเป็นแหล่งท่องเที่ยว สถานที่ออกกำลังกายและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่สำคัญ

วิเคราะห์สภาพการดำเนินการท่องเที่ยวในปัจจุบัน

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<ul style="list-style-type: none">- มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์จำนวนมาก- มีพื้นที่จัดกิจกรรมบริเวณสะพานพระราม ๘- มีความพร้อมเรื่องที่พัก มีโรงแรมที่ได้มาตรฐาน ๖ แห่ง	<ul style="list-style-type: none">- มีการประชาสัมพันธ์ไม่ต่อเนื่อง- ขาดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว- ขาดการบูรณาการการทำงานของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่
โอกาส	อุปสรรค
<ul style="list-style-type: none">- อยู่ใกล้เกาะรัตนโกสินทร์ ซึ่งเป็นย่านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สำคัญ- พื้นที่เขตอยู่ในย่านเขตท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม(กลุ่มกรุงธนเหนือ)	<ul style="list-style-type: none">- อยู่ระหว่างการก่อสร้างรถไฟฟ้าที่จะแล้วเสร็จในปี ๒๕๕๘

จะเห็นได้ว่าเขตบางพลัดมีจุดแข็งคือ การที่มีโบราณสถานและโบราณวัตถุที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์เป็นจำนวนมาก และมีโอกาสที่ดีจากการที่เป็นเขตหนึ่งของกรุงเทพมหานครที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นเมืองที่น่าท่องเที่ยวที่สุดในโลกถึง ๓ ครั้ง โดยมีย่านที่เป็น Highlight ด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม คือ บริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ ซึ่งเขตบางพลัดอยู่ไม่ไกลจากเกาะรัตนโกสินทร์ นักท่องเที่ยวสามารถใช้เส้นทางจักรยานผ่านทางสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้าและสะพานพระราม ๘ หรือใช้เส้นทางเรือเชื่อมต่อระหว่างสองฝั่งหรือการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมภายในฝั่งธนบุรี ซึ่งมีเส้นทางท่องเที่ยวอยู่แล้ว โดยเพิ่มเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมมายังเขตบางพลัด อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวเขตบางพลัดยังไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลายในวงกว้าง ทั้งประชาชนในพื้นที่และประชาชนทั่วไป ทั้งนี้เนื่องจากมีจุดอ่อนในเรื่องการประชาสัมพันธ์ไม่ต่อเนื่อง ขาดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมถึงการบูรณาการการทำงาน และอุปสรรคที่อยู่ระหว่างการก่อสร้างรถไฟฟ้า ซึ่งจะแล้วเสร็จในปี พ.ศ.๒๕๕๘ โดยจุดอ่อนและอุปสรรคดังกล่าวเป็นสิ่งที่สามารถแก้ไขได้

จึงควรดำเนินการมาตรการในแก้ไข ดังนี้

๑. เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวของเขตให้เป็นที่รู้จัก
๒. จัดทำโครงการหรือกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
๓. สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ตั้งแต่ ชุมชน หน่วยงาน ประชาชนในพื้นที่เขต กลุ่มเขต จนถึงสำนักวัฒนธรรม กีฬาและการท่องเที่ยว

ดังนั้น เขตบางพลัดจึงมีความเหมาะสมที่จะพัฒนาด้านการท่องเที่ยว โดยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมของเขตให้เป็นที่รู้จัก และเป็นการสนับสนุนนโยบายการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร มหานครแห่งอาเซียน และเป็นมหานครที่เป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวอันดับ ๑ ของเอเชีย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อประชาสัมพันธ์และกระตุ้นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมเขตบางพลัด
๒. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

๑. ความร่วมมือของชุมชน,ผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๒. ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว เช่น การดูแลความสะอาด ความเรียบร้อยสวยงามของสถานที่ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ ป้ายบอกทาง ป้ายอธิบายแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น
๓. การประชาสัมพันธ์ในวงกว้างอย่างสม่ำเสมอ ทางเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์
๔. การจัดกิจกรรม/โครงการเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ
๕. มีงบประมาณในการดำเนินงานเพียงพอ

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง/มีส่วนร่วมในการพัฒนา

๑. ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคมและฝ่ายโยธา สำนักงานเขตบางพลัด
๒. ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและชุมชนที่อยู่รอบแหล่งท่องเที่ยว
๓. ผู้บริหารเขตและผู้บริหารกรุงเทพมหานคร
๔. ผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้แก่ โรงแรมและผู้ประกอบการเดินเรือ เป็นต้น
๕. เครือข่ายความร่วมมือระดับกลุ่มเขต, ระดับกรุงเทพมหานครและหน่วยงานภายนอก
๖. ภาคประชาชนในพื้นที่เขต

ภารกิจที่ดำเนินการ

๑. แต่งตั้งคณะทำงานบูรณาการด้านการท่องเที่ยวเขตบางพลัดจากภาครัฐและเอกชน เพื่อร่วมประชุมระดมความคิดเห็นในการวางแผนดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเขตบางพลัด พร้อมทั้งประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่พร้อมและแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องพัฒนาด้านกายภาพ ตลอดจนกำหนดแนวทางสำหรับการดูแลแหล่งท่องเที่ยว

๒. สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวกับหน่วยงานต่างๆ

๒.๑ ประสานความร่วมมือขยายเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำกับเขตกลุ่มกรุงธนเหนือ เช่น เขตตลิ่งชัน มายังเขตบางพลัด

๒.๒ ประสานความร่วมมือกับสำนักวัฒนธรรมฯ ในการจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่ใช้พื้นที่บริเวณใต้สะพานพระราม ๘ เพื่อประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในเขต เช่น การจัดงานลอยกระทง เป็นต้น

๓. จัดทำโครงการต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ,ปลุกจิตสำนึกการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุต่างๆ และพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์

๓.๑ โครงการจัดทำหนังสือศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและผลิตภัณฑ์ชุมชนเขตบางพลัด รวบรวมความเป็นบางพลัดทั้งสถานที่ บุคคล ผลิตภัณฑ์ ตลอดจนต้นไม้โบราณที่อายุนับร้อยปีที่ยังมีชีวิตอยู่ โดยจัดทำทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ แจกจ่ายให้กับประชาชนเขตบางพลัด ประชาชนทั่วไป และโรงแรมในเขตบางพลัดและฝั่งพระนคร

๓.๒ โครงการย้อนรอยวันวานย่านบางพลัด จัดกิจกรรมแสดงแสง สี เสียงย่านบางพลัด กิจกรรมเสวนา ตลาดโบราณ ถ่ายภาพย้อนยุค การแสดงภาพถ่ายโบราณเล่าเรื่องเขตบางพลัด สาธิตงานหัตถกรรมไทย เช่น การร้อยมาลัย การทำหัวโขน การล่องเรือชมศิลปวัฒนธรรม และการแสดงลิเก เป็นต้น จัดบริเวณใต้สะพานพระราม ๘ ซึ่งมีบรรยากาศริมน้ำที่สวยงามและใกล้เคียงกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนบางพลัดและคนกรุงเทพมหานคร

๓.๓ โครงการล่องเรือชมเสน่ห์สายน้ำเจ้าพระยา ทั้งสองฟากฝั่ง ชมวิถีชีวิตริมน้ำและศิลปวัฒนธรรมที่ตั้งอยู่ริมน้ำเจ้าพระยา โดยจัดจำนวนปีละ ๒ รุ่นๆ ละ ๑๒๐ คน

๓.๔ กิจกรรมกำหนดเส้นทางเดินเท้าและขี่จักรยานท่องเที่ยวในย่านบางยี่ขันและประชาสัมพันธ์ให้แพร่หลาย

๓.๕ กิจกรรมสำรวจแหล่งท่องเที่ยวใหม่และรวบรวมข้อมูล

๓.๖ โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์สถานที่ท่องเที่ยวเก่าที่ทรุดโทรม สถานที่ใหม่ที่ยังไม่สวยงามและสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ ป้ายบอกทาง เพื่อให้พร้อมสำหรับการเป็นแหล่งท่องเที่ยว แหล่งเรียนรู้

๓.๗ โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อรวบรวมข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับความเป็นบางพลัด โดยจัดตั้งในย่านบางยี่ขันใกล้สะพานพระราม ๘ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ และกำหนดให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของเขต พร้อมกำหนดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมให้เยาวชน จากโรงเรียนต่างๆ ได้ทัศนศึกษาพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นพร้อมชมสถานที่จริงหรือให้ผู้สูงอายุมาเล่าเรื่องราวบางพลัด ในอดีต ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จะสร้างความภาคภูมิใจให้กับคนบางพลัดทั้งเยาวชนและผู้สูงอายุ

๓.๘ โครงการอบรมสัมมนาให้ความรู้กับผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยวและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว และรับฟังความคิดเห็น กำหนดจัดปีละ ๑ ครั้ง เพื่อให้ความรู้และแนวทางในการทำงานท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม

๔. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมและสถานที่ท่องเที่ยวของเขตทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นประจำ

๕. ติดตามและประเมินผล โดยการสังเกตการณ์ และใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ และสรุปผล

นำเสนอคณะกรรมการฯ พิจารณาดำเนินการต่อไป

โดยทุกโครงการและกิจกรรมจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการรับรู้ ตระหนัก เห็นคุณค่า และสร้างความร่วมมือกัน รวมถึงการเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวภายในเขต นักท่องเที่ยวทั่วไป ตลอดจนนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ

ระยะเวลาดำเนินการ

วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖-๓๐ กันยายน ๒๕๕๙

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเขตบางพลัดเป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น โดยมีการเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว หรือร่วมกิจกรรมโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า ๕๐ % ต่อปี

๒. มีสถานที่ที่มีความพร้อมเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้น

๓. มีการจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า ๓ ครั้งต่อปี

โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วน